

Τίτλε κάπι Epireeyε n wói

Lελεε rítelé ntí kέmεε ní we

Uyεε rítelé ntí n wói ne pē kuu ri n wói nkó níka rín tikeméé we. In n la, li yé Italii ketē-pō kapi rítelé ntí pááime. Pisuifi pεε Kirisi pikó m panse pin kō Nléécaasimé ritelé nyu ke úteléwōle nkó uu ri wōlu. Kirisi pikó pē kuu nní ní wólū apōō ye caailenle, picō ricuruu pin la piké nfatene kεpire ritō. Uyεε rítelé ntí ní wói ye ri wōile re uké Kirisi ne umēwai pi nyíse uké ne ikari pi rikpáse piké nfatene kέmεé tasi. Títelé ntí ye símisi re Yeesu Kirisi yeε táyεse ke pisoi api Uléécaa céri (1:1-3). Lē nnya ke Yeesu uu mπά yo fe.

Ifaaci iyē mékériine ye mmé:

1. Kirisi ye mπά yo fele ái kumúné má (1:4-10:18): U antepuye fele ái kumúné má (1:1-3) U piléécaatumε fele ái kumúné má (1:4-2:18) U pikpure fele ái kumúné má (3:1-4:13) Kuu nní Nkómεine Fale kέmεε Uléécaa usina nnya, u Nkómεine Kpure pisina fele ái kumúné má (4:14-7:28) U kō pεε mεkεε Isirayεeli pikó inyóonse fele ái kumúné má (8:1-10:18)
2. Li pise re pisoi piké nfatene kέmεε n sόne (10:19-13:25): Úteléwōle ye pisoi ηmóópúselenle re piké nfatene kέmεé n sόne (10:19-39). Pεpεε pεε Nkómεine Kpure kέmεε nfatene m má isoi kai nté nyíselē (11). Li pise re pisoi piké Yeesu Kirisi inípεε n tapaalē (12:1-11). Lē ke pisoi api yé n sόne ne lē kapi yé pimεcire m

múílĕ nkó (12:12-13:19). Tinóó sone pitikise ne iyáhaa (13:20-25).

Uléécaá ye Ukepipi ne ritiki uú ne nstmé písoi stmisi

¹ Uléécaá ye pɛɛ hái mɛkɛɛ-mɛ ne antepuyɛ ritikilɛ uú ne méwɛɛ mpehĕ mpehĕ kémɛɛ nsímé píróśáayaha mɛsére símisi. ² Ukepipi kuú ne siyáa tɔɔ nsí kémɛɛ ritiki uú ne ró símisi. Uyĕ kuu kɔ ne ritiki uú ne mǎpá yo wai. Lĕ nnya kuu kɔ u wéɛ uu mǎpá yo uanipe-i wai rɛ uké n te. ³ Uléécaá Kepipi kéméé kɛ Uléécaá meyoopi amɛ léemɛlĕ lin tĕlu. Kɛkɛ meyíkíyiki lĕ kɛ Uléécaá uu ní we nyísɛlĕ. Kɛkɛ kensímé mɛɛ rínanɛ m má ne ketĕ nnéi múílĕ mǎpá yo lin ne mɛsére we. Kake písoi akópe pihɛɛɛ mí masí, ake péé ha keyómɛcaá-pɔ uyɛɛ n-yóopinanɛ píima m má kuluke-luke-mĕ kényukáótonɛ-i tonɛ.

Uléécaá Kepipi ye pilécaatumɛ ríyu fele

⁴ Uléécaá Kepipi ye pilécaatumɛ nnéi ríyu fele. Lĕ nnya kuu rinyíri tɛɛ pinnéi akó meyá n fe kɛ hɛ.

⁵ Pikecɔpe úye kuu ketumɛ maalĕ tɛ:

Pɔ Kenépipi lɛ,

kaí ne neni n kpísi, néɛ pɔ mári? Pikecɔpe úye kuu ketumɛ símaalĕ uú ne maa rɛ:

Néɛ yé ha Uusaa

uyĕ uké kɔ Kenépipi? ⁶ Amá kumúnĕ kpe-i kɛ Uléécaá uú pɛɛ Ukepipi foí ketĕ kɛcáá ní tummɛ, u péé maa rɛ:

Pilécaatumɛ nnéi piké riwula piké kɛ yáási. ⁷ U pɛɛ pilécaatumɛ pǎ nkó maa rɛ:

Uléécaá ye pilécaatumɛ pansɛsɛlɛ kuyɔ

uu upikeikó waise yare inalempi. ⁸ Amá u Ukepipi
pó nkó maa re:

Hóí Uléécaá, tipóyóopitū ne wele ne nípá píyei-pó.
Pó asei pansesele kupóyóopinaapi.

⁹ Pó lelee asei m má lala, pōn mewai kópe kesu.

Hóí Uléécaá, lē nnya ke nē Upóléécaá am pó wée
am mpōnarē mekpō ripóyu kecáá kōni *
am kō pipósáco kecōpe pó wée. ¹⁰ Uu kō kpá re:

Pó Upíima, póo hái kékoraane-me ketē wa
aa kō ne apónípe cire keyómecaa yóoni.

¹¹ Lē nnéi ye tenene toké li paa.

Amá meséere ke póo yé n we.

Ketē ne keyómecaa ye kpurunine kóti-kóti yare
melape.

¹² Pó kam aa li pílesi yare kapi ye kutúkanka caacaa
m pílesi mecō.

Pó kam aa pi conse yare kapi ye ketúkanka n conse
mecō.

Amá meséere ke póo yé mese mmé n we.

Mpófáa aḡmē áa yé kutene wa. ¹³ Uléécaatumē úye
kecire kuu ketume maalē te:

A kunéluke-luke-mē kényukótonē-i tone.

Liké ha ne tu péé uye-i kam yé pipóláarō kepónyále-
i rinwúlase. ¹⁴ Piléécaatumē ye yo le? Pi
ifáa inyine le ye Uléécaá pikéi n wai. U pi
tummēle re piké pē ayu kai yé ní lō lē.

2

¹ Lē nnya kai pise re toké meyansei mmē kari n kō
ne kutu n colē, ári kape ne ncée m pó nnya. ² Nsímé
ke Uléécaá uú ne piléécaatumē nnōo n símisi ye

* **1:9** Luki 7:46

mpikɛi wale. Nkó yee úu kutu n tińcɔ nées úu m m pakare, ye akpanii nyee ne u n sá yénle. ³ In lē, íye kari yé fe ari ńméhɛɛɛ, in te ári ń-yulalesimé píima mmú kpisi táké waise linyine? Upíima ricuruu yee ń-yulalesimé mmē pisímé kóraane, pɛɛɛ n kó un símisi api ró maa re asei ye nyɛ. ⁴ Uléécaá pɔ́ kɔ mɛwaisaŋa ne mɛwai píima mpehē mpehē wapisi uú ne nyíse re lē kapi ní ma ye aseí le. Uu kɔ Unfaasɔne lihɛɛɛ pi hɔne yare kuu ní la uú ne lē pi símisi.

Uyee ye sisoipipi ayu n lɔ

⁵ Asei kecáá, áí piléécaatumɛ ke Uléécaá uu ketē keɛ masí kɛpɛre n weme pa re piké kekɛcáá m paílē. Kensímé kari nní we tɔn símisi. ⁶ Amá unyine ye Nléécaasimé kelɔ kɛnyine-i maa re:

Yo kapi ye sée re usoi póké ne ukɛcáá n léise?

Yo kapi ye sée re kesoipipi póké ne kekɛcáá ní paílē?

⁷ Pɔ́ u wale aa tíyese un itunɛ keri inyine kémɛɛ piléécaatumɛ metene we nkáripí.

Pɔ́ ripóyóɔpikɔŋ u rikipisele aa ríyu u waise.

[Pɔ́ u tɔnsele re uké lē kaa n wa kecáá m paílē.]

⁸ Pɔ́ nípá yo uanipe-i wale.

Uléécaá yé nípá yo uanipe-i n wailē, líka mpuri áí kɔ we kúu uanipe-i m múílē. Mpá ne lē, ári kahanɛ n yē te pi nípá yo uanipe-i wa. ⁹ Amá tɔ nkɛpéni yénle re Yeesu ke Uléécaá uu itunɛ keri inyine kémɛɛ n tíyese un piléécaatumɛ metene we ye nkɛpéni riyóɔpikɔŋ tikipile uu kɔ ríyu yenu, nkɔ́ kuu ne íwe n li uú ne kpi nnya. Kɛfa ke Uléécaá uú ne u n fénne nnya kuu lē písoi nnéí ríyu kecáá kpu.

¹⁰ Asei kecáá, Uléécaá yee ńpá yo wa lin uanipe-i we. U kò la re sisoipipi kulúí síké uiyòopi kémee lompò. Kai nní re Yeesu yee ye siriyu lò nnya, li ne risá re Uléécaá uké íwe u lukéise uké n nyamí ne kètò-pò uké ne sisoipipi kulúí uiyòopi kémee ní hapò nnya.

¹¹ Uyē Yeesu yee ye pìsoi akópe n heere ne pē akópe kuu n heere ye usáa use pikó le. Lē nnya kái ísei u we uké pi sée re upimarécò. ¹² Ticuruu u Uléécaá maa re:

Hóí Uléécaá! Né ripónyíri pinémárecò símisi.

Né piicápine kémee pò pakarente. ¹³ Uu kò pimáa ḱpá re:

Né Uléécaá ne ritá.

Uu kò ḱpá re:

Né n kó nté ne siwá sē ke Uléécaá uu né ní pa.

¹⁴ Siwá sēe sisoipipi le ne isoipinje ne mesoinye. Lē nnya ke Yeesu pòò kò isoipinje ne mesoinye kpísi uu pimécò umecire pansese kesoi-pipi, uu kpi uú ne unkpò mmē Setani yee nkpò nnañe m múílē tékéé.

¹⁵ Lē kuú ne pepere ppe nkpò iwame nnya piisoi nnéí kémee ilási n tú akpanii tò. ¹⁶ Asei kecáá, áí pilécaatumε kuu pilé ka, amá Apiraham sipirē kuu pilé ka.

¹⁷ Lē nnya kai pise re uké meyíkíyiki ne upimarécò menyíne n we. Lē kuu wa uú ne pansé Uléécaá usina yee ye íwe n tē un kò Uléécaá pikéi ne aseí wai re Uléécaá uké ne pìsoi akópe n sáréi nnya.

¹⁸ Li uricuruu peikele uu íwe le. Lē nnya kuu yé kò fe uu pē kai umécò m peikee pin íwe le comε.

3

Yeesu ye Moisi fele

¹ Lẽ nnya pinémárecɔ, nǎ ne Uléécaá yee nó n sée pikó le. Lẽ nnya, ani Yeesu n nyáni. Uyẽ kari nyu re utume ne Uléécaá usina. Uyee nfatene nsímé kari n yóólẽ. ² Pi Moisi kecáá wói re: Moisi ye pee Uléécaá keyɔ nnéi kémee aseí ute le. Limɛɔ ke Yeesu pɔɔ kɔ pee Uléécaá kémee aseí ute, uu u pansese usína. ³ Nkó yee kényɔ m mǎ ye ríyu mále ai kényɔ kẽ feriyẽ. Lẽ nnya ke Yeesu uu ríyu yẽ ai Moisi rikó feriyẽ. ⁴ Unyine yee ye kényɔ mǎ. Amá Uléécaá yee ye mpá yo mǎ. ⁵ Moisi ye pee Uléécaá keyɔ pikó nnéi kecɔpe ukéikó ne aseí ute le yee yé mmẽ ke Uléécaá uu ní maane kecáá ní símisi. ⁶ Amá Kirisi pǎ ne Kepipi le kee Uléécaá pikó kecáá ní pailẽ nsɔne. Lẽ kémee kuu aseí ute. Tɔɔ nní lẽ ukéyɔ pikó, in te ári iwame má, tɔn kɔ tálẽ in kɔ ró láárú.

Uléécaá pikó yé kam api wénte

⁷ Lẽ nnya ke Uléécaá Nfaasɔne ní maa re:

Nɔn neni keyaa nké urinɔɔ n kɔ,

⁸ áni kape nóanékín takaase yare kumúnjé kpe-i ke nópinésáayaha apí pee u n kési apí kɔ kucesi kóima-i u peikɛɛ mɛɔ.

⁹ Likumúnjé kpe-i ke nópinésáayaha api rinóɔ né wéesi apí kucesi kóima kémee né peikɛɛ.

Pin kɔ ne pikei pẽ kam aɲmẽ afɛena kémee n wa yẽ.

¹⁰ Lẽ nnya kamí pee ne kunai kpẽ pikó wóosi am te pi pikemúnjé kémee pɔlule, apí nnécée nyu.

¹¹ Kei kai kuwói né wa am wéeri re aseí kecáá, apí pikai kewénte kẽ kam n yekeilẽ kémee lonine.

¹² Lẽ nnya, ani nómenécíre tí, pimárecɔ, ái kape wa re nó unyine ye rikín kópe má úu ye kɔ Uléécaá pakare, ai tíyese uú ne Uléécaá yee nfáa n te kepire tɔ. ¹³ Lẽ nnya, ani ikari n kpáriisene mpá keyáa kénye

kapi yé n fe api séi re: Neni kekó, akópe áa kapε ne nókenécōpe úka rintikí urikin tike tákasi nnya.

¹⁴ Asei kecáá, in te tō nfatene kari hái kékoraane-me m má n̄sone múl̄ē ne keyáa tōrō-pō, tō ne Kiri si ye pεε l̄ē p̄nelenle tōn ne we.

¹⁵ Li wōlaal̄ē te:

Nōn neni keyaa nké urinōō n kō, áni kapε nōanékín takaase yare

kumún̄jé kpe-i ke nópinesáayaha apí pεε u n kési api kucesi kóima-i u peikeε mecō. ¹⁶ Píye pεε Uléécaā rinōō kō api kō pεε rinōō u wéési? Píye picō, insá p̄ē nnéi ke Moisi uú ne Esipiti ketē-pō n léeme? ¹⁷ Píye ke Uléécaā uú ne wōōsi aḡm̄ē afεena? Píye picō, insá pεpεε akópe n wa api kucesi kóima-i kp̄ini? ¹⁸ Píye kuú ne wéeri re: Asei kecáá, apí pikai kewénte k̄ē kam n yekeil̄ē k̄émeε lonine? Píye picō, insá pεpεε kupakareciré u n nyíse. ¹⁹ L̄ē nnya, tō yē te nfatene kápi m má nnya kápi fe piké kewénte ke-i lom̄ō.

4

¹ Uléécaā ye piyekei masile re u yé tíyese ari kewénte k̄ē kuu ró n yekeil̄ē k̄émeε lom̄ō. L̄ē nnya, ani nómenécíre t̄i n̄sone, ái kapε wa re li nó unyine pún̄eise uu pilom̄ō pōone. ² Pi Nsimé Kεcire ró símisile yare kapí pεε pirókpure n símisi mecō. Amá nsímé mm̄ē kapi n kō ín líka pi yoriye. Pεpεε pεε n n kō apí ne kefa n tene. ³ Tó mpí tōō nní ne nsímé mm̄ē kefa n tene, t̄ó ne kewénte k̄ē k̄émeε lonine. Uléécaā ye kekecáá ma re:

Li kuwói né wale am wéeri re ase i kecáá,

ápi pí kai kewénte kē kam n yekeilē kēmee lonine. Ulééca pikei ye kō pee hái ketē kekoraane-me tenelenle uu kō peé ne lē male. ⁴ U kelō Nléécaasimé kēmee keyáa sééi-sééi nkó maare:

Ke Ulééca uu upikei nnéi ní masí, uu pee keyáa sééi-sééi tunjé wénte. ⁵ Li kō kelō ke-i wólaalē te:

Asei kecáa, ápi pí kai kewénte kē kam n yekeilē kēmee lonine. ⁶ Pepee pee mefoí Nsímé Kεcire n kō ápi ne kefa n tene. Lē nnya kápi kewénte ke Ulééca uu n yekeilē kēmee lompō. Picō yé nkpéni fe api kekemee lompō. ⁷ Lē nnya ke Ulééca uu kō keyáa féé piyekei rikpá uu ke séi re “Neni”. Kεpire-pō kuu pee limemáa ne Tafiti ritiki uu ne male yare kari kelō pikóme ní masí re:

Nōn neni keyaa nké Ulééca rinō n kō, áni kape nóanékij takaase.

⁸ Asei kecáa, Yosuwee un peé ne kewénte ke-i pisoí n lompō, Ulééca uu yé pee kō keyáa féé kecō nsímé n símisi. ⁹ Lē nnya, kewénte kenyine ye wele ke Ulééca pikó api n yénune yare ke Ulééca uu keyáa sééi-sééi ketúnjé n wénte mecō. ¹⁰ Nkó ye kewénte ke-i n lompō ye wéntene. U yé kam uu wénte yare ke Ulééca uu n wénte mecō. ¹¹ Lē nnya, tóké ne kewénte ke-i pilone n yōne. Ari kape tíye tó unyine uké kupakaréciré kpē kucō nnya loó.

¹² Ulééca rinō ye nfáa mále tin kō pikei wai. Ti láarúle ai meyele meté ritéhe tōsu. Ti ye usoi lonle ne uisoi nnéi kemee-pō, ari nípá yo kóolené, ari kō akōhō sitanene ne amekpéré kóolené. Ti ye kō usoi mela ne usimúnjé cérile ari kóolené. ¹³ Líka mpuri

ái ketē kecáá we ke Uléecaa úu n nyáni. Mπά yo ye ukēyu-i yánaalenle lin nyáni cáí. Uyē kai pise re tóké ntónéí, lē kari n wa keē.

Yeesu yee Uléecaa usina

¹⁴ Tō Uléecaa usina mále. Uyee nní Uléecaa Kepipi Yeesu. Uyee Uléecaa kekúrí ha. Lē nnya, tóké lē karí ne nní kefa u n tenelē n̄s̄one m múílē. ¹⁵ Uléecaa usina uyē kari m má úu usína yee úu yé n fe uké tirónárei kέmεε ró lē. Amá li meníne n̄pá yo kέmεε meróc̄o u peikeele, uyē úu pεε akópe áka wa. ¹⁶ Lē nnya, li pise re tóké kefa kεse ne Uléecaa riyōpitū tikō. Kei kuu yé íwe ró tē uu kō ípeelée ró nyíse uu pεε kumúnē kpe-i kaí ne n sá ró come.

5

¹ Sisoipipi kecōpe kapi ye n̄pá Uléecaa usina úye wée api pikēi u pa re uké p̄isoi lihēehēe Uléecaa m pasii un kō piayu kecáá ne inyó̄nse wai re Uléecaa uké piakópe pi sárei. ² Uricuruu ye kō urinarei cire mále. Lē nnya, u yé fe uu pinyuweciré ne pεpεe ye m púnne nkó kóm. ³ Ke uricuruu uu nní rinárei m má nnya kai pise re uké ye uakópe kecáá inyó̄nse wa uu kō umpuri pikó akó kecáá wai. ⁴ Úka úu ye umecire ríyu tē waise. Amá Uléecaa yee ye usoi sée yarē kuu Arō n sée mecō.

⁵ Limecō, ái Kirisi yee umecire ríyu waise uké Uléecaa usina. Amá Uléecaa yee kumúnē kunyinē-i u ma re:

P̄ō Kēnépipi.

Kaí ne neni rimpá, née upósáa. ⁶ U kō kelō kecō ma re:

Pō Melikisetēeki mecō usína le n̄pá píyei.

7 Ke Kirisi uú pɛɛ ketē nké kecáá ní we, u ye pɛɛ sipupeila ne ménini ne Uléécaá yáasilɛ. U pɛɛ Uléécaá ne ténile re uyee yé fe uu nkɔ́ kɛ́mɛɛ u lese. Kuu aseɪ ne Uléécaá n tɪkɪlɛ́ nnya, Uléécaá pɔ́ɔ kɔ́ ne kutu u cɔ́. 8 Mɔ́ kuu nní Uléécaá Kɛpɪpɪ, íwe kuu n li yeɛ́ tɪyɛɛ kuu ipakarɛ́ ceri. 9 Uléécaá ye tɪyɛɛle uú n nyamí ne kɛ́tɔ́-pɔ́. Lɛ́ nnya kuú ne pɛ́ nnéí pɛɛ ne kefa u n tenɛlɛ́ piyóriye tenɛciré ka. 10 Uléécaá ye u wée re uké usína Melikisetɛeki mɛcɔ́.

Pisoɪ pɪkɛ́ pɪmɛcirɛ́ tɪ́, ápi kapɛ́ nfatɛnɛ́ kapɪ m má fóm

11 Tɔ́ likɛcáá nsímé kulúí mále tɔ́ké malɛ. Káni ye mɛkɛɛ n kɔ́ nnya, li ne ró páápúle re tɔ́ké liaseɪ nó sɪmisi. 12 Kei kai nní ní tu, li pɛé we yarɛ nɔ́ké pɛɛ nkɔ́pɛni picélaa. Amá li kɔ́ pɛɛ háɪ ne nkɔ́pɛni-me pisele re piké Nléécaasimé kekoraane-me picélaa nó rikpáme. Lɛ́ nnya, mɛpɛ kai pise re nɔ́ké nyɛ́, áɪ nkɔ́páni iluke mule-mule kani yé li. 13 Nkó yeɛ mɛpɛ n nyeni ye kewá le. Uu kahane mɛwéésɛyu mɛ́ kɛ́mɛɛ kapɪ ye lisɔ́nɛ ne likópe n céri n kɔ́. 14 Iluke mule-mule ke piwéésɛ pɔ́ɔ ye li. Pɛ́ ne menyuwe mále, pin kɔ́ lisɔ́nɛ ne likópe picere kɛ́mɛɛ pelaalɛ́ nɪsɔ́nɛ.

6

1 Lɛ́ nnya, tɔ́ké Kirisi kecáá icélaa ne kɛ́yu n sí, ári kapɛ́ ikɛkoraane ke-i nmanɛ n we. Tɔ́ké icélaa yɔ́sɪ yarɛ pɛpɛɛ nfatɛnɛ́ kɛ́mɛɛ m pelaalɛ́. Ari la tɔ́ké kɔ́ kɛ́koraane icélaa kɛ́mɛé n we yarɛ nní mɛwai mɛɛ áme líka n yóriye piyá ne Uléécaá kefa pitɛnɛ nsímé 2 ne píniwolɛ́ mpɛhɛ́ mpɛhɛ́ kulúí nsímé ne pisoɪ kecáá anípe pilaa ne pikɔ́kɔ́pɔ́ mɛyise ne ketúhaaneyaa tɔ́rɔ́ kecáá nsímé. 3 Tɔ́ké ne kɛ́yu n sí.

Uléécaá un ncée n he, lē kari sǎnti tǎké wa. ⁴ Pinyine ye wele ke Uléécaá metéi ame rinkpáii, api ihēe yēe keyómecca-pǎ n léeri lélé, Nfáasǎne nn kǎ pikeméé we api kǎ ne piisoi kpure kémee pēepǎ. ⁵ Pi kǎ pēe picére masile re Uléécaá nsímé ye láárúle, api kǎ kom te ketē fale kee n weme ye nǎnǎne mále. ⁶ Mǎ nē lē, api pēe kǎ Uléécaá fómni. Lipite pē ápi ye fe piké piakópe kepire pítǎ rikpá piké isoi conse. Liriyíki re pi Uléécaá Kepipi kunapéékǎ kǎcáá pikarii kpálenle pin kǎ pisoi keyu-i keriyu kopu.

⁷ Asei kecáá, ikónē in kecare kenyine kéméé n cuunkēe, iluke in nǎsǎne n wa, li ye pē nnya kapi ke n lum kuláa wale. Uléécaá yèè ke rikpále. ⁸ Amá in te sinípelepi ne mēwéé mee kei le, áke pēe líka yoriye, Uléécaá yé anǎo ke wa, api pēe mese nna ke sé. ⁹ Pinésǎne lala kecire, nǎpá kari nní n símisi, tǎ tálē te ncée sǎne mme-i ke Uléécaá uu yé nǎanéyu n lǎ kani tikilē. ¹⁰ Uléécaá ye aseí tikilenle un ne túhaane. Uu nǎmenéwai sǎne paleine. Uu kǎ paleine re nǎ nǎla u nyíse ani nǎla mmē ne tiki aní ne upikó lēni. Nǎ kǎ ne wele nǎn pi lēni. ¹¹ Tǎ la re nǎpá nǎ úye uké lē n nǎmǎpúlē hái ne kǎtǎ-pǎ, nǎké ne lē nnéi kani m mé n yé nnya. ¹² Ari la nǎké siká m má, amá ani pepēe Uléécaá ne kēfa n tene pin ne piripǎo we mecǎ n we. Pepēe ye lē ke Uléécaá uu ne pi m mé uké pi he yē.

Tinǎo ke Uléécaá uu n yekei ári méwoo waine

¹³ Ke Uléécaá uu Apiraham tinǎo n yekei, u pēe wéerile. Líka ái we lēe u n fe kuu yé re u yé lirinyiri sée uu ne wéeri. Lē nnya kuú pēe mese urinyiri cire sée uu ne wéeri. ¹⁴ U pēe re: Asei kecáá, né meyá kunípe pǎ múlukuse, am kǎ pipǎpírē kulúí

waise. ¹⁵ Apiraham uu mesei ne urinoo n we un le ke Uleecaa uu n yekei re u ye u wa me uu ha ne li yenu. ¹⁶ Usoi ye lele u n fe rinyiri seele uu ne weeri ai nyise re ase kuu simisi, ncee rin we re pike u kesi. ¹⁷ Uleecaa ye pee lala uke pepee urinoo kuu n yekei m me nsone nyise re urinoo kuu ma ma ari kuonse we. Le nnya kuu rinoo yekei uu ko weeri uu rikacaa kpara. ¹⁸ Mewai me ketee ame kuonse we. Uleecaa uu ye fe uke mekeme nnome wa. Le ne to mpi too nni ukeme kepake ni ye meya ikari kpaselenle ton ne rinoo kuu n yekei me. ¹⁹ Le kari n tale ton ne me ke ntofaa ni ne saule ton ne we. Kesau kee paapu ye yare kuninai kesau kee ku m mule kun ne nsone nyenu. Kesau kee keniripi kapi kele sone ne kele sone riyiki keope rinkene lurile ake leepo. ²⁰ Kei ke Yeesu uu ne kekpoo to wa uu to nnya mefoi lompoo uu pee Melikiseteeki meco panse mpa piyei Uleecaa usina.

7

Melikiseteeki ye uyoo pi le un ko Uleecaa inyoonse uwai

¹ Melikiseteeki uyee pee Salem uyoo pi le un ko Uleecaa ye mpa yo kacaa n tu inyoonse wai. Ke Apiraham uu piyoo pi piferiye ma masi un kulu, Melikiseteeki ye ne u risanele uu rinoo sone u tikise. ² Apiraham uu pee le nnei kuu m ma curii awele kefi, uu kuwela kuse u pa. Melikiseteeki ase nyee nsimesei uyoo pi. U ko pee Salem uyoo pi le. Liasei re nkijniye uyoo pi. ³ Uu ne usaa, uu ne uni, uu ko kumare kuka keme leeri. Api rika ukemareyaa nee

unkpɔ nkó ríka símisi. Ulééca Kεpipi meɔ kuu we. Ulééca inyóonse uwai lo mpa píyei-pɔ.

⁴ Ani yē te úu kusa ríyu má! Uyē ke urókpure Apiraham uu lē nnéi kuu atopi kémeε n kpíikeε curii awélé kefi, uu kuwélé kuse u pa. ⁵ Isé ye ncée hele re Lefi kumare pikó pee Ulééca inyóonse n wai piké ye Isirayeli pikó picɔ pise piké pilikó nnéi curii awélé kefi, api kuse pi pa. Pípiyucɔ kapi lē wai, pin kɔ ne kesé Apiraham sipirē. ⁶ Melikiseteeke uyē úu kɔ pee Lefi kumare ukó, amá Apiraham ye pee ulikó nnéi curii awélé kefi, Melikiseteeke uu kuse kpísi uu kɔ pee Apiraham ke Ulééca uu anó n yekei re u yé linyine u wa, rinó sɔne tikise. ⁷ Ai céreise re mpa úye ye nyule re uwéese yee ye usínsá rinó sɔne ritikise. ⁸ Lefi sipirē see ye awélé kefi kémeε kuse n kpísi pó ne sisoipipi le see ye n kpu. Amá Ulééca Nsímé atelé ye maa re Melikiseteeke pó ne usoi le yee úu ye n kpu. ⁹ Lefi sipirē ke Isirayeli pikó api ye neni nní mpa yo curii awélé kefi, asi kuwélé kuse kpísi. Lē nnya, pi yé fe apí maa re Lefi pó ne kɔ pee Apiraham ne ritikile uú ne ulikó curii awélé kefi, uu kuse pa. ¹⁰ Mpa kápi pee kahanε nní Lefi m mári, u pee Apiraham menyε kémeε wele, Apiraham ne Melikiseteeke apí ne sáne.

¹¹ Ulééca ye pee Lefi sipirē isína tonsεle uu kei ne Isirayeli pikó isé pa, uu pi kúrúrise. In pee re Lefi sipirē sē ye pee isína tone lin nyamí ne kété-pɔ, aí yé pee wa re usína féé uké Melikiseteeke isina icɔ tone. Arɔ isina metone meɔ mee yé péé ne risá. ¹² Pi ye pin kumare féé kunyine-i usína n tí, li pise re isé póké kɔ conse. ¹³ Asei kecáá, uyē ke nsímé mmú nń ne nté m máne ye mpuri féé ukó le. Mpuri mmē

ukó úka úu píakai isína tonelē uké kenyóðonse kémee pikai wa. ¹⁴Yuta pikó mpuri kémee kapi Urópiima mari. Mpa úye ye lē nyule. Ke Moisi uu pee pepee ye Uléecaa inyóðonse n wa nsímé n símisi, uu pee pimpuri kémee pepee ye inyóðonse n wa nkó nka ma.

Usína yee Melikiseteeeki meco ní we

¹⁵Tò nkpréni nsímé mmē kapi ní ma aseí n̄s̄one konle re usína yee Melikiseteeeki meco ní we ye leemele. ¹⁶Ai isé ke p̄isoí ap̄i n wa yee ncée u he re uké isína tone. Amá nfáa mee n̄n ye píakai n nyere nnahe kuú ne isína tone. ¹⁷Li Nléecaasimé kémee ukecáá wólaalē te:

Pò n̄pá píyei-pò Melikiseteeeki meco usína le. ¹⁸Isé foí íi p̄é nyamí ne iketò-pò, íi kò líka yoriye. Lē n̄nya kapi i kpu. ¹⁹Asei kecáá, Moisi isé íi fe iké Uléecaa in̄ip̄e-i linyine s̄onukuse ne liketò-pò. Amá tò nkpréni ncée s̄one kari yé ne n tálē yenle. Ncée s̄one mmē ye kò tíyesele arí ne meyá Uléecaa kò.

²⁰Limemáá, Yeesu isína ye kò ne impehē le. Uléecaa yee símisi uu wéeri kuú ne isína tone. Ai písína picò kémee lē wa. ²¹Amá Uléecaa ye Yeesu kémee símisile uu wéeri, uu u ma re:

Upiima úu rinóó tē méken̄e má.

Pò n̄pá píyei-pò usína le. ²²Lē n̄nya ke Yeesu uu pans̄e nkóm̄ine fale mee nfoí n fe umúlē.

²³Ai kò yá, písína picò p̄ó ne pee kulúí wele re nkprò n̄n yé tíye piké mes̄ere isína n tū n̄nya. ²⁴Amá Yeesu p̄ó ne mes̄ere wele. Lē n̄nya, isína kuu n tū íi unyine ucò kúpa we. ²⁵Lē n̄nya kuu yé fe uu pepee ye ne u rintíki apí ne Uléecaa kémee sí ayu meyíkíyiki l̄lu.

Kuu nní meséere nfáa m má nnya, u yé fe uu pikεcáá Uléécáa n welu.

²⁶ Usína uyē mpuri kaí ne sá re tóké m má, úu mékperinkpe póriilē, úu ncaai níka wa, úu akópe áka wa, u ne pikópekáó ápi líka pénelē. Uléécáa ye ketone cacaá kee sicó n fe kecáá u tonselē. ²⁷ Ai pise re uyē uké ye pisína picó mecó mpá keyáa kéye uakópe cire kecáá inyóonse wa uu ppe lē memáá kuyu pikó akó kecáá wai. Mecíreníne kuu inyóonse iyē wa uu másu, pée uye-i kuú ppe umecire n kpísi uu pisoí akópe nnya he. ²⁸ Pē ke Moisi isé ii isína n tónse ye ppe pisoí picó mecó ntóhó mále. Amá rinóó tē ke Uléécáa uu isé iyē kepire ní ma uu wéeri ye Ukepipi kee ní nyamí ne kété-pó isína tonselē háí ne mpá píyei-pó.

8

Yeesu ye Uróléécáa usína

¹ Nsímé mmē kari pisímé ní la kefirírí ye nkpéni nké: Tó Usína mále yee keyómecáa-pó Uléécáa yee nínanje nnéí n te riyóopitū kuluke-luke-mē kényukáótone-i n tū. ² Uyee kunyóonseacání kéméé keló sone riyíkí-i isína pikei wai. Ai kesoipipi kee kucacání kpē wa, amá kucacání yíkíyiki ye ku ke Upíima uu n wa.

³ Asei kecáá, mpá usína úye pikei ppe uké ye lihεεheε ne lē kapí ne n nyóonse Uléécáa pa. Lē nnya kai pise re Yeesu póké kó linyine ne hapó uké he. ⁴ Un ppe ketē nté n we, úu yé ppe fe ricurúu uké isína tone. Písoi ppe isé kecáá isína pikei n wai ye piwée máálenle. ⁵ Pikei pē kapi kei n wai ye lelee keyómecáa-pó meyíkíyiki ní we iyíraane le lin kó likumírí. Pí waile yare ppe uye-i ke Uléécáa uú ppe

Moisi n nyíse lē kuu yé kucáñí n wa mecɔ. U pɛe u maa re:

A ripaí, aa pikɛi pē wai yare kam nní riyópe kecáá pɔ n nyíse mecɔ. ⁶ Amá Yeesu isina kuu n tū ye keté kecáá pikó ikó fele. Uyee tíyesele ke Uléecaa uú ne nkómɛine yíkíyiki pisoí sée un kɔ pikɛcɔpe nsímé nyóɔnse. Lē ke Uléecaa uu n yekei re uké nkómɛine mmē kecɔpe wa ye fele.

⁷ Asei kecáá, nkómɛine foí nn pɛé n nyamí ne kɛtɔpɔ, aí yé pɛe nkɔpáni pise re piké kɔ melírū pikómɛine rikpá. ⁸ Uléecaa ye pɛé ne upikó césile kuú ne maa re: Né Upíima, ne maa re siyáa ye weme, kam yé ne nkómɛine fale ne Isirayeli pikó ne Yuta pikó n sée.

⁹ Nkómɛine mmē rín wene yare mmē kamí ne pipisaa n sée keyáa kē kam kunípe pi n tí amí ne Esipiti keteni-i pi lese.

Upíima uu kɔ kpá re:

Ke piricuruu ápi n fe piké nkómɛine mmē kecáá ní sɔne nnya

ke né ám kɔ ne kutu pi ricɔ.

¹⁰ Ani nyánii, nkómɛine mmē kamí ne Isirayeli pikó n séine siyáa sē kepire ye mmú:

Né inésé pikemúnjé kémee wa,

am kɔ pisifa kémee i wɔlu.

Am pɛe piuleecaa,

api pɛe pansɛ pinékó.

¹¹ Piuka úu yé pɛe uuyucɔ céési.

Piuka úu yé kɔ uumarɛcɔ símisi re:

A Upíima ceri!

Asei kecáá, pinnéi yé né céri.

Kai n kpísi pikεcɔpe kewá sínsápi hái ne uwéése kémeé-pɔ.

¹² Liriyíkí re ne sóntile ké pincaai pi sárei, ám yé kɔ lē kapí ne né m̄ púnne léisente.

¹³ Ke Uléécaá uu nní nkómειne mmú n sée re nfále, li nyíse re nfoí mmē ne pikpurū masile. Yo in n kpurū, linkó nn n tene, li wele lin tósu.

9

Ketē nté ne keyómecaa-pɔ piyomeyáhaa

¹ Nkómειne foí p̄ ne kɔ ppe inyékii mále kapi ye n wa apí ne ketē nté Uléécaá Keyɔ kémeε u yáási. ² Pi ppe kunyóonsecańí kariile apí ku kέne μετέ. Kelɔ foí kapi ye sée re kelɔ sone. Kei ke sífiráa ketosi ne kutaapili ne akpónó kapi Uléécaá n he áá we. ³ Kenírípi lírū kεpire ke kelɔ kecɔ aké we apí ye kē séi re kelɔ sone riyíkí. ⁴ Kei ke wura ketunipi ke-i kapi ye tulaali n ηmaasi aké pεé we ne nkómειne kutakai kpeε kunnéi wura m póriilē. Kukεmeé ke wura kulū kunyine akú pεé we. Arɔɔ kunaapi kpeε ppe n felesi ne nkómειne akpáncúkú ye kɔ ppe kpē kémeé wele. Nkómειne aɔɔ nyεε ppe akpáncúkú nyē kecáá wólaalē. ⁵ Nkómειne kutakai kpē kecáá kapi pilécaatumε ppe ye m̄ merí amírí serí apí nyεεse, lin nyíselē te kei ke Uléécaá uú we. Piaméń amírí ye ppe kutakai iwúkí yáriilenle. Ai nkpréni kari ye mmē símisi ne nketɔ-pɔ.

⁶ Kapi lē m̄pá yo n nyóonsente apí yikikeε, pεpεε ye Uléécaá inyóonse n wa apí ye ppe m̄pá keyáa kέye kunyóonsecańí kelɔ foí kémeε lomɔɔ apí inyóonse wai. ⁷ Amá Uléécaá Usina mecire yeε ye kuηmē kémeε meεε kóló kelɔ lírū kémeε lomɔɔ uu inyóonse

wai. Isee kuú ne uricuruu akópe kecáá n nyóonse menye ne iyē kuú ne kuyu pikó akópe kapi n wa ápi la kecáá n nyóonse menye kuu ye ne kei lompō. ⁸ Lē ke Nfáasone nri ne nyíse re ke kunyóonseacání kelō foí ake kō ne nní piwée n kpálē nnya, úka úu yé fe uké kelō sone riyíkí-i lompō. ⁹ Kumúnjé nkú kéméé kari nní ní we kumírí kai lē nyíse. Liasei re lihēehēe kapi Ulééca m pásii ne isee kápí ne n nyóonsente áí ye fe liké pēpē lē n wai simúnjé kémēe nyíse re pi Ulééca inipēe-i nyamlē ne kētō-pō. ¹⁰ Lē nnéi ye sisoipipi ricuruu isé le yee iluke ne píta ne píniwolé ke usoi uu ye ne uakópe n hēere kémēe ní we. Isé iyee pēe rínanjē mále hái ne kumúnjé kpēi-pō ke Ulééca uu nípá yo n conse.

¹¹ Amá Kirisi pō ne Ulééca Usina le yee ní ka uké memá mee n weme ró nyíse. U kunyóonseacání kunyine kémēe lompōle kpēe ríyu píima m má kun kō nyamí ne kuketō-pō. Áí písoi pēe ku karií. Lelēe re áku ketē nté kukó. ¹² Mecírenínjē ke Kirisi uu kelō sone riyíkí-i lompō. Ái apoila ne ináa menye kuú ne lompō, amá uricuruu menye kuu he uú ne hái ne nípá píyei-pō tiróyu lolu. ¹³ Pi ye apoila ne anáala menye kpísile apí ne kunáayaha kapi n tóroise nfuřō péne apí ne usoi yee mékperinkpe m póriilē níjesi, uipinjē ii funi. ¹⁴ In mesei lē, Kirisi menye pō ye rínanjē máne ai lē tósu. Nfáa teneciré mee tíyese kuu umeciré kpísi uu Ulééca he yarē inyóonsesee ye íi ncaai níka m póriilē. Inyóonse iyee sirómúnjé kópe hēerele tóké ne Ulééca yee ye nfáa n he pikéi n wai.

¹⁵ Lē nnya, Kirisi yee we un Ulééca ne sisoipipi kecōpe nkómēine fale wai. Pisíményóonse pē nnya ke sisoipipi sē ke Ulééca uu n sée asi yé keyómēca-

pə nfaa yē. Kirisi ye sisoipipi akópe kasi nkóməine foí kémee n wa nnya kpule uú ne akpanii kasi yé ppe sikupakareciré nnya n yé kémee si lese.

¹⁶ Usoi un n la piké umekpə-maá linyine wa, li pise re piké yé te u pikpə masile api kelenē li wai. Piké kelenē rítelē tē n wúkule, li pise re piké nyíse re uyee ri n wói ye pikpə masile. ¹⁷ Uyee rinóo n yekei un nfáa m má, usoi úu yé fe uké urinəo tē ne pikei wa. Umekpə-maá ηmanē ke urinəo ari yé pikei wa. ¹⁸ Lē nnya kapi ísee kpu apí ne nyóonse api ménye kəoni nkóməine foí ke Uléecaa uú ne pisoι n sée nn kelenē koraane. ¹⁹ Moisi ye ppe likumúnē kpe-i mpá isé íye kéenle pisoι nnéi keyu-i yare kai rítelē kémee n wólaalē. Uu ppe limemáá ináa menye ne ipoi menye kpísi uú ne míni cóhəne uu kə mēhme wéé ne kehíhíipi kē kapi ye n sée re isəopi kpísi uú ne isé ritelē tē kecáa ne sisoipipi kecáa mepēi. ²⁰ Uu ppe re: Ménye mmé mee yé nyíse re Uléecaa ye ne nkóməine nó séele re nəké n titiki. ²¹ Uu kə liməcə kunyóonseacáníí ne ilū iyē nnéi kapi ye ne kenyóonse-i pikei n wa kecáa ménye mepēi. ²² Li isé kéméé we re ménye kapi ye ne likei meyā hēere cáká-cáká. Ménye mensá akópe nnya n kəonu, áa ye kusárei wa.

Kirisi menye ye akópe hēere

²³ Lē kai pise re piké lelee keyómecaa-pə likó kumíiri n nyíselē hēere. Amá li kə pise re piké keyómecaa-pə likó ricuruu pś kə ne inyóonse yee rísəne n fe hēere. ²⁴ Lē nnya, ái kunyóonseacáníí ke pisoι api n karií kéméé ke Kirisi uu lompə. Ku keyómecaa-pə kukó kuyíraane-yíraane le. Amá keyómecaa ricuruu kéméé kuu lompə re uké Uléecaa keyu-i tó nnya nyere liké ró lé. ²⁵ Uu kei

lompɔ re uké umecire kpisi uké ne nnɔɔ kulúí nyóɔnse yare ke Uléécaá usina uu ye mɔ́pá kuɔmɛ kúye ne isee menyε n lompɔ mεcɔ. ²⁶ In pεε lɛ n we, hái ke Uléécaá uú ne ketē ne keyóme n wa, li yé pεε pise re Kirisi uké íwe li nnɔɔ kulúí. Amá mεε kóló kuu nfáani ketē nké-i léeme, uu umecire kpisi uú ne mecíreníɔe nyóɔnse uú ne akópe lese. ²⁷ Mecíreníɔe ke usoi uu má re uké kpu, Uléécaá uu pεε limemáá ne u túhaane. ²⁸ Limεcɔ ke Kirisi uu umecire kpisi uu mecíreníɔe he apí ne pisoi kulúí akópe kecáá u nyóɔnse. Amá u ha melírū pεerile, aí pεε akópe pilese nnya. U ha pεerile uké pεpεε u m mɛ́ ayu lɔ.

10

¹ Asei kecáá, lisɔne lee kepire n weme kumíri ke isé ii lése ii nyíse, aí lircuruu kii nyíselɛ. Lɛ nnya, mɔ́pá liké íye wa, íi yé fe iké mɔ́pá píyei inyóɔnse ise iyɛ kapi mɔ́pá kuɔmɛ kúye mesére n wai ne tíyεε pεpεε lɛ Uléécaá n yáási piké n nyamí ne kétɔ-pɔ. ² In pεε lɛ, aí yé pεε nní n we pin inyóɔnse iyɛ piwai tíyεε? Li yé pεε nní n wele pεpεε inyóɔnse iyɛ n wai pin mecíreníɔe pisɔnaa masí, akópe áa yé pεε pikemúnjé-i pi pekési. ³ Amá inyóɔnse iyεε meníɔe pisoi akópe mɔ́pá kuɔmɛ kúye pi léisente. ⁴ Li we re anáala menyε ne apoila menyε áme yé fe mεké akópe hεεre.

⁵ Lɛ nnya ke Kirisi uu ketē kecáá ka uu Uléécaá maa re:

Áa inyóɔnse née lihεεheε la.

Amá ipiɔe kaa né mɔ́.

⁶ Ai isee kapi n tóroise múkú-múkú née inyóɔnse kapi ye n wa apí ne usoi akópe u sárei kaá yási.

⁷ Kei kam pée maa re: Néé nκό. Ne sónepòle, Ulééca, ké mepóla wa yare lē kapi Isé ritelé kέμεε kenécáá n wóí mecò. ⁸ Kirisi ye nté male kelenε re:

Aa inyóonse néε lihεεheε la, áa kò ηmurεi póké inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei yosí, in kò ne isé kecáá kapi lē wa. ⁹ Uu kò kpá re: Ne sónepòle ké mepóla wa. Inyóonse kpure kuu lē kpu uu iféé kpísi uu iripòhò wai. ¹⁰ Ulééca mela mē ke Yeesu Kirisi uu n wa uu umεcire kpísi uú ne mecíreníηe nyóonse nnya kari akópe kέμέé le.

¹¹ Mπά Ulééca inyóonse uwai úye yèè mπά keweesi kέye ukεkεi kέμέé n wele un upikεi wai, un meséρε inyóonse ise iyē wai, liinyóonse iyē íi ye kò pí kai fe iké akópe lese. ¹² Amá ke Kirisi pòo mεse ηmanε inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei n wa, uu pεε limemáá Ulééca kuluke-luke-mē kέyukóotone-i mπά píyei n tū. ¹³ Kei kuu nkpeni neni mé Ulééca uké upilaarò ukenyale-i riwulase. ¹⁴ Inyóonse ise kuu mecíreníηe wa uú ne Ulééca pikó pansese písoi pεε mπά píyei-pò akópe kέμεε n lélaalē.

¹⁵ Lē ke Nfáasone pòo kò tíyεse ari céru. Li we re Nfáasone ye pée maa re: ¹⁶ Upíma ye maa re: Ani yēε, nkómεine kamí ne pi n sée ye mmú: Siyáa sē metómpò-maá, né inésé piakin kέμεε wa. Am kò pimεsòhò kέμεε i wòlu aní meelúse.

¹⁷ Uu kò kpá re:

Am yé kò pí kai piakópe ne pincaai kecáá léise.

¹⁸ Asei kecáá, in te pi kelò písoi akópe sárei, inyóonse kapi ye n wa apí ne usoi akópe sárei íi kò kei piwée kpálē.

Tóké ne Uléécaá rikò

¹⁹ Lẽ nnya pimárecò, tò tálẽne re Yeesu menye ye ncée ró hele tóké ye ne tirópòò kelò sone riyíkí-i lompò. ²⁰ Uipinje yee kusánáá kapi kenýòonse-i rinkéne. Iyẽ kuú ne ritiki uú ne ncée fale mee ye nfáa n he ró yéu. ²¹ Lẽ nnya, tò Uléécaá usina mále yee Uléécaá keyò iwéése n tũ. ²² Lẽ nnya, tóké kefa kесе ne Uléécaá rikò ari kò nfatene meyá m má nké ininj m má. Simúnjé kópe see sirófa kémee ní we síké n heerelel así lelu, tóké kò irópinje ne míni sone n wolelẽ. ²³ Tóké lẽ karí ne n tálẽ anípe keté rimúlú, irópinje íi kape riyòò. Li we re uyee rinóò n yekei ye aseí ute le. ²⁴ Ani tíye tóké n lénaanè tóké ne ríla ne mewai sone piwai kémee n ñmóópúsenelẽ nnya. ²⁵ Ari kape ye tó ne pẽ tóò ye n cápine riyá tóké iyaa n we yare kai picò kémee inyékii m pansè mecò. Amá tóké ye menínje ikari n kpáriisene, kani nní meyíkíyiki n yé te keyáa tóròò ye nyahaimèle nnya.

²⁶ Li we re kari nní nsímései picére m masí nnya, tòn kò ne n we tòn ne meróla kémee akópe n wai, inyóonse íka íi pèé we kari yé n wa piké ne akópe ró n sárei. ²⁷ Amá níterii ke usoi uu yé pèé ne n tũ un ne Uléécaá ketahai kuú ne pisoí n túhaanene ne nna mee pipakareciré ní torene kutoi mé. ²⁸ Usoi un Moisi isé rinlóò, pisoí pité née pitaani pin m maa re mesei ye me, pi ye u kpule, aí pise re piké íwe u té. ²⁹ Nò yé te uyee Uléécaá Kepipi rinítakári uu fómpò ye ne akpanii nyẽ atónjé-tónjé sále re u nkómèine menye mee u m pansese Uléécaá ukó waise likpárákóò, uu kò Uléécaá Nfaasone mee ye Uléécaá nfanare usoi n nyíse lámaankee nnya. ³⁰ Li we re tò nyule uyee m maa re: Né kaí ne sá re ké ye

pisoi mēwai pi cēei, née yéé pisoi ihéé pi pa. U kō maa re: Nḗ Upíima, née ne nnépurí pikó túhaanene. ³¹ Ai kukaha we re usoi uké Uléécaā yee nfáa n te anipe-i lóipō.

³² Amá ani siyáa foí se-i ke metéi ame nó rinkpáii léise. Kai pikpáii nó mí masí, nō pēe likumúnjé kpe-i íwe píima kēmeē ne pináa meyã tihmóópúle: ³³ Api ye pinyine-i alé ne risoiwuí kēmeē isei nó n wapaase pin kō nó wéékuselē. Ani kō pinyine-i pepēe íwe iyē ícō kēmeē ní we kecáá kpá ani pi léni. ³⁴ Asei kecáá, nō ye pēe pikpaniikó íwe ténle, ani ye kō ne mpónare ηmurēi re pisoi piké nólinékó nó yōsí, nōn nyu re nō memá píima mále mee lē n fe men kō mḗpá píyei we. ³⁵ Lē nnya, áni kape lē kaní ne n tálē fóm. Ihéé píima inyine ye likeméé wele. ³⁶ Asei kecáá, li nó pisele re nōké ηηmóópú m má, nōn Uléécaā mēla piwai m masí, nōké pēé ne lē kani m mé n yé. ³⁷ Nléécaasimé atelé ye maa re:

Asei kecáá, li tise nkáripí, nkáripí fíí ηmaa, uyee n sónti uké ne n tuine. Uu yé nánaipeō.

³⁸ Unékó yee inénípeē-i aseí n tíkílē yé unfatene nnya nfáa wa.

Amá un kepire-mē tintōpi, ám yé pēe uipuri n la.

³⁹ Amá in tōō, ái tōō pepēe ye rintópi apí ne pōlu. Amá tó ne pepēe ye ne kefa n tene ai piriyu lōlu le.

11

Pirókpure Isirayēli pikó nfatene

¹ Nfatene ye piɲmurei le re lē ke usoi uu n tálē ye piwai masile, te lē ke usoi úu n nyáni ye kō wele.

² Pikpure nfatene nnya kapí pɛɛ ipakare yē.

³ Nfatene mee tíyese kari nyu re rinóo ke Uléécaá uú ne mǎpá yo wa. Ai pɛɛ wai re lē kari nní n nyáni ái lelee kúyene ní we kémee léeri.

⁴ Nfatene mee tíyese ke Apeeli uu Uléécaá inyóonse wa ii Kayee ikó nsone tósu. Mmē nnya kapi u see re aseí ute. Uléécaá ricuruu ye uinyóonse iyē pakare re i nyamlɛ. Inyóonse iyē nnya, mǎpá kuu nní ní kpu, ukεcáá nsímé ye ne wele tɔn n kómɛi.

⁵ Nfatene mee tíyese ke Uléécaá uu Enóki kpiipɔ úu pɛɛ nkɔɔ yē. Ke Uléécaá uu u n kpiipɔ nnya kúu nkɔɔ yē. Uléécaá uké kelenɛ u n kpiipɔ, Nléécaasimé ye pɛé maa re uisoi ye ne Uléécaá sále. ⁶ Nfatene nnsá n we, úka isoi íi yé fe iké ne Uléécaá n sá. Li we re nkó ye Uléécaá n yáási uké ne kɛfa tene re Uléécaá ye wele. U ye pɛpɛɛ u n wéési ihéé pale.

⁷ Nfatene mee tíyese ke Nowee uu lē ke Uléécaá uu u n símisi re li yé wa ɲmurei úu kɔ pɛɛ kahanɛ li n yē. Kuu Uléécaá riwure m má nnya, uu kutákai karií uú ne ukɛyɔ pikó ayu lɔlu. Nfatene mmē nnya kuú ne ketē nnéí písoi akópe pa, uu pɛɛ kɔ mmē nnya pansɛ aseí ute.

⁸ Nfatene mee tíyese ke Apiraham uu Uléécaá iséi ɲmurei uu ketē kē kapi n yekeilē te uké masí n te kémee sí. U pɛɛ tósule úu kɔ nyu yei kuu sí. ⁹ Nfatene mee tíyese kuú ka yare usáne uu ketē kē kapi n yekeilē te uké masí n te kéméé tone un acánjí kémee sói. Isaaki ne Yakupu kapi umεcɔ ketē kē n yekeilē ye kɔ pɛɛ kei sóile. ¹⁰ Apiraham ye pɛɛ kuyu kɛɛ

akúí papε-papε kecáá ní mómáalē ménle. Uléécaá ricuruu yεε kuyu kpē umúnjé, uyεε kō kuumōmε.

¹¹ Nfatene mεε kō tíyεε ke Sara ricuruu uu kewá mari, añmē nyε-i kuu yé pεε m mári añ kō pitómpō masí. U pεε nyule re uyεε rinóō n yekei ye aseí ute le. ¹² Lē nnya ke sipírē asi usoi use yεε kekpō ne nnyáā piwai ní masí kēmεε léemε, sin kulúí we yare keléécaá awarepi ne mínimaa ritimε nnyεne mεε ín kúkéē ní we.

¹³ Pinnéí ye pεε nfatene múílenle apí weri apí ne kpíni apí lē kapi pi n yekeilē yōsí, amá ketaa-pō kapi menípεε li kpasi, ai pi larisi api háa re pi písáne ne picéetōjé le pεε ketē kecáá ní cemélē. ¹⁴ Pεpεε nní lē n símisi ye meykíyiki nyíselenle re ketē kapi wéési. ¹⁵ In pεε kei kapi n léeri ke pikumíiri akú wεpō, pi yé ncée yē api kei pεle. ¹⁶ Asei kecáá, ketē keε nké ní fe kapí ne náápō. Lεlεε keyómεcaá-pō kekó. Lē nnya ke isei íi Uléécaá we re piké u sée re Piulecaá, kuu nní kuyu n yekeilē uké pi pa nnya.

¹⁷ Nfatene mεε tíyεε ke Apiraham uu Isaaki kpísi re uké ne nyóōnse pεé uyε-i kai u m peikεε. Ukepípi cireníjε kuú pεε lē palē piké ne nyóōnse, Uléécaá un kō pεé ne anóō u yekei ¹⁸ uu u maa re: Isaaki kéméé kaa siyáse yεnune api ye ripónyíri si séi. ¹⁹ U pεε tálē te Uléécaá ye rínanjε mále hái un yé fe uu usoi pikpōkpō kēmεε yukuse. Lē nnya ke Uléécaá uu ukepípi u pεse ai wai yare nkpō kēmεε kuu ke yukuse.

²⁰ Nfatene mεε tíyεε ke Isaaki uu Yakupu ne Esau rinóō sōne ritikise un tálē te li kóso-pō lē wainε.

²¹ Nfatene mεε tíyεε ke itunjε ii tu re Yakupu uké kpu, uu Yosεfi pinjámáne keté mpá úye rinóō sōne

tíkise, uu ukusele kecáá nyíki uu ne Uléécaá ríyu waise.

²² Nfatene mee tíyese ke Yosefi uu pree kekpo nyahai, uu símisi re Isirayeli pikó yé kam api Esipiti keteni-i lelu, uu kó símisi lé kapi yé masí uakóho n wa.

²³ Nfatene mee tíyese ke Moisi usaa ne uuni api u mari api u pésu iware itaani. Kapi n yé te kewá ye pinyáni nyaní nnya, ápi isé ke uyóopi uu ní pa iwame wa.

²⁴ Nfatene mee tíyese ke Moisi uu papisi, uu yúlu re ápi kape ye u sée re Esipiti Uyóopi ukpére kepipi. ²⁵ Uu wée re piké u ne Uléécaá pikó kesé íwe n wai ne kuu yé ituje kerí inyine-i akópe kémee rínare n kómei. ²⁶ U pree yé te aseí kecáá, un Kirisi mecó alé kéméé n we, li memá píima le ai tósu Esipiti keté kecáá lisone nnéi. Liriyíki re ihéé ye u m mémepó kuú pree nyáneipo.

²⁷ Nfatene mee tíyese kuu Esipiti keteni-i yisi úu kó uyóopi kuwói wuri. Liriyíki re u pree tásile yare u pree uyee úu kúyene ní we meyíkíyiki nyánile.

²⁸ Nfatene mee tíyese kuu nkpo meló anyá li, uu anónó ménye póriinkée re uyee n kóni úu kape ka uké Isirayeli pikó sipipi foí rica.

²⁹ Nfatene mee tíyese ke Isirayeli pikó api Míni-Wéé-Nkoi ritéj yare keté kóima. Amá ai Esipiti pikó pree pitéj ní peenu pó muuni.

³⁰ Nfatene mee tíyese ke Isirayeli pikó api Yeriko imele siyáa siséi pikóónú masí, ii lólesi. ³¹ Nfatene mee tíyese ke unósi wásánkaí Rahapi uu rísone pepere pimúnhaa n hápó yosí. Lé nnya kápi u ne pepere ápi Uléécaá m pakarelé ripéne piké kó.

³² N-ye kam yé kə pisímé rikpá? Nən te ké Seteyəə nə Paraaki nə Samsəə nə Yefutee nə Tafiti nə Samuyəeli nə antepuyə nkó símisi ké tánenə, itunə yé né ripári. ³³ Nfatənə yə tíyesele picə api atəpi wai api siyópitē feriyentə api kə lelee aseí n tíkile wai, api Uléécaə rinəə kuu n yekei yenu, api kə ákinaá inəə mónnise, ³⁴ api nna kutoi kopu, api ηméherēē ápi pi yē piké nə atéhe pi parii, api kufōn finə api limemáá atəpi kémee rikəhə yenu api kə atəpilee sanə feriyə api lákase. ³⁵ Pinósi pinyinə pikó pē n kpí, api pikpəkpə kémee yisi api nfáa kpá.

Api písoi picə pó íwe píima lukeise, api yúlu re ápi ikemé lelu. Pikpəkpə kémee meyise kapi lē la piké ha meýíkíyiki yisi nnya. ³⁶ Api picə pó kə nnyei nam, api iséi pi súúkee, hái ricuruu api pi pahaankēē api kukpaniilee pi tani. ³⁷ Api apare pi tapisi api kóni, api pi peikee, api pi sekerente api kériine, api atéhe nə pi kóni. Pi pē tórinkēele pin asánkone nə apoikone tántilē, ápi líka má, písoi pin pi wéekuselē pin íwe pi wai. ³⁸ Ketē áke nə sá re pē piké kekemé n we. Pi pē acesi kóima-i nə ayópe kecáá nə aparepoo-i nə atenhore-i tórinkēele.

³⁹ Pinnéi mmē nfatənə yə tíyesele api pikecáá nsímé sənə símisi, amá ápi lē ke Uléécaə uú pē n yekei yē. ⁴⁰ Ai líka nnya, Uléécaə yə pē lisənə lee lē n fe nə ró lalə, úu pēé la pē ηmanə piké li yē, tó ári kapē kémee n we.

12

Uléécaə yə urósáa le

¹ Ke píseérakó kulúí píima nkú api nní ró n kálaalē, toké ncōn nə akópe nyee yə ró n kálisi

κεκέριπι φόμπω, ari πρε itόό kai m pise re τάκέ wa κέμεε νε κέyu pihάpe n náasi, ² τὸν Yeosu inίπεε tapaalē. Uyee nfatene ute yee ye n tíyese nn pelu rísonε νε kέtα-pα. Kuu yé πρε μπόωνare kapí νε u rí la rí γασί, uu μενίηe ημurei re u yé kunapέέκωó κεcάá nkpα wέe, úu kα liisei νε kutu ricα, uú ha nkpéni Uléécaα riyωapitū kuluke-luke-mē kέyukωótonε-i n tū.

³ Ani uyē ke pikόpeκωó api ntóosi píima n wa úu kα πρέe νε lē sá κεcάá musí. Lē kέmeé, áni yé πρε tíye nóinépiηe iké riyω.

⁴ Ani kahane akόpe n náasi liké νε ménye keleeme tu. ⁵ Nα lē ke Uléécaα uú νε Unsímé nó n ημóópúselē yare usipipi palilee? U maa re:

Κενέπιπι, kutu ke Upíima uu pό m pásalē
ái kapε pό n we yare akpéri.

Un ye kα νε pό n cési,
kapε ye ipópiηe riwéréése.

⁶ Li we re nkό ke Upíima uu rí la kuu ye kutu ripasa. Kεpípi kē kuu rí la kuu ye nséi wa.

⁷ Ani ye íwe ke Uléécaα uu ye n kpísi uú νε nó n céesi kέmeε rikáhá-káhá. Kani Usipipi nnya kuu lē nó wai. Liriyíkí re kεpípi kέye ke usáα úu ye céesi?

⁸ Amá unsá ye usipipi nnéi icélaα icα nó n céesi, ani ceri re áni usipipi yíkíyiki. ⁹ Tα πρε pisoι mále πρε pirósáα, api ye ró céesi ari pi pakare. Iye nnya kári yé πρε urósáα yee keyómecαα-pα rí we pakare τάké νε nfáα n yé? ¹⁰ Pirósáα yèè πρε ró céesile lē kapi rí la, aí νε rinā kerí rinyine-i pá. Amá liké νε meyíkíyiki ró n sonesi nnya ke Uléécaα uu ye ró céesi re τάké νε umecα n kpáiiilē nnya. ¹¹ Asei κεcάá, icélaα ye μπόωcαai le mefoí, ái μπόωνare kelenε. Amá kεpípe

ke pepe icélaa iyē n yōsí api ye ikulaa li. Pi ye aseim m mále pin nkínhnhē kéméé we.

Picélaa ne linyine kecáa piyakayakase

¹² Lē nnya, ani nōanénipe nyee rimméhele ne nōanénui nyee n tōhnhente papukuse. ¹³ Ani ye ncée cire-cire nōanéna lō. In lē n wa, uyee n kōsōi úu yé n kpéhēinkēe, amá u yé péi.

¹⁴ Ani n wéési re liké nō ne mḗpá úye kecōpe n ninjú, ani kō isoi yee ne Ulééca n sá n le. Isoi iyē insá n we, úka úu yé Upíima yē. ¹⁵ Ani wa úka úu kape ípeelé ke Ulééca u u n nyíse likó paa. Úka úu kape n we yare nníhí lonkó mee n fepe nn tíyese aí n cōhlē liké ne pīsoi kulúí ritéj. ¹⁶ Ani wa úka úu kape iwásánkáí n wai, úka úu kape ye kō Esau mecō Ulééca likó háikuse. U pree iluke íse kóló nnya uipipi foí keluke hmeriyele. ¹⁷ Nō yē te u pree kepíre kale un la re piké rinōō sōne u ritikise, ápi ne kutu u ricō. Mḗpá kuu n wéési un ne tēni, úu fe uké wa usáa uké lē kuu pimáa m masí conse.

¹⁸ Kani Ulééca kekúrí rinnyōsōpō, ái riyōpe ke usoi uu yé n fe uú ca kaní ne rikō. Nna píima rín pēé we, kuḗmaha áku pēé we, kesine áke pēé we, meyo áme pēé we. ¹⁹ Ai rináatōh itu nēe inōōsimé nné kani kō. Isirayeli pikó pree nné mmē n kō ye pēé yele re ápi la piké ríka ncō pikóme rikpá. ²⁰ Liriyíkí re rinōō tē kapi pi n he ye ne mḗpape pi tōsile. Pi ricō pimáa rikpá re: Mḗpá ísee, in tiyōpe tē tinca, pi yé apare i tapisi api kōpu. ²¹ Mewai memee kei n wa ye pree iwame wele háí, Moisi uú ne ma re: Iwame ye né sóólelenle nen terii.

²² Amá Siyōō riyōpe ne Ulééca, nfáa ute kuyu kaní ne rikō. Keyómecaa-pō Yerusalem kéméé ke

piléεcaatumε kulúi kulúi api ní we. ²³ Uléεcaa sipipi foí anyá icápine kaní ne rikɔ. Pianyiri nyεε keyόμεcaα-pɔ wɔlaalē. Uléεcaa γεε γε ne mίpá úye n túhaane pisoι nnéι pεε aseι m má pin nyaní ne kέtɔ-pɔ kaní ne rikɔ. ²⁴ Yeesu γεε nkómειne fale ne ní ka ne umenyε mee n kɔonu kaní ne rikɔ. Ményε mee pikei mále ai Apεeli mekó tósu.

²⁵ Lē nnya, ani nómenécíre tí! Ani kapε ye n yulu re áni yé uyεε ne nó n símisi kutu ricɔ. Pεpεε pεε n yúlu re ápi yé uyεε ne ketē kecáá pi n símisi re piké pinsē ceri kutu ricɔ ápi pεε ημέηερεε, pi pεε kutu pi ripasale. Li nyíσεε re tɔn uyεε hái keyόμεcaα-pɔ ró n símaari re tóké nsē ceri kutu píçɔ n yulu, ári yé fe tóké ημέηερεε. ²⁶ Uléεcaa μεtē γε pεε ketē yeηaασεε. U kɔ nkpcióni rinóɔ ntí ró yekeile uu re: Ai kɔ ketē ηmane, amá ne keyόμεcaα pó kɔ yeηaασεne. ²⁷ Anóɔ nnyé kuu nní m ma ye nyíσε re lē ke Uléεcaa uu n wa lin yeηesi ye tenene liké pεε leλεε áι kúyeηaa ní we riyá liké n we.

²⁸ Lē nnya, kai nní re keyóɔpitē kē karí ha m máne áke kúyeηaa we, tóké Uléεcaa yáasi yare kuu ní la, ari kɔ upikei n wai tɔn ne u tálē tɔn kɔ u pakarelē. ²⁹ Liriyíkí re Uróléεcaa γε kɔ nna le mee γε n tóre múkú-múkú.

13

Lē ke usoi uu ye ne Uléεcaa rinsá

¹ Ani pimáρεçɔ nla ne n ημόσπυλē. ² Ani kapε γε pisáneγɔó kecáá palei, li we re pinyine γε pikεmee piléεcaatumε pisiyɔ-i yɔsile ápi nyu. ³ Ani pikpaniikó kecáá n léiselē yare kesē kaní akpanii

kémee we. Ani kɔ pɛ kapi íwe n wai kecáa n léiselɛ te nɔ́ nɛ kɔ pimɛɔ ipiɲe mále nnya.

⁴ Mπά úye uké pisóonne ríyu n waise, mékperinkpɛwai áme kapɛ kulee mɛpéne kémee n we. Ulééca yɛ nɛ píkperinkpɛkɔ́ nɛ piwásánkaí túhaanɛnɛ.

⁵ Nwóónaapí rín kapɛ nóinésɔi kémee n we. Lɛ kani nní ḿ má liké nɔ́ n tulu, li we rɛ Ulééca ricuruu yɛ maa rɛ: Am pɔ́ fómniɛ, ám kɔ kepirɛ pɔ́ tɔnɛ. ⁶ Lɛ nnya kari yé fe arí nɛ ikari maa rɛ:

Upíima yɛɛ unécome, iwame íi né wainɛ.

Yo ke kesoipipi akɛ yé né wa?

⁷ Ani yɛ nópinéwéese pɛɛ nléécaasimé nɔ́ rin-yóó kecáa léise. Ani lɛ ke piisoi íí nɛ kɛtɔ́ n tenɛ m paílɛ ani pimɛɔ nfatɛnɛ m má. ⁸ Yeesu Kirisi yɛ sé-me nɛ neni-me nɛ mπά píyei-pɔ́ use uyɛ lɛ. ⁹ Ani kapɛ tíye simúnɛ sanɛ mpehɛ mpehɛ síké ncée nɔ́ pɔise. Ulééca nfanarɛ mee yé nóinésɔi kémee-pɔ́ tíyɛɛ ani papisi, ái iluke kémee ikóhɔ́ yɛɛ yé tíyɛɛ ani papisi.

¹⁰ Tɔ́ kɛnyóonsetunipi mále, pɛpɛɛ kunyóonsecáɲíí kémee inyóonɛ n wai ápi ncée má piké yɛ kei piiluke li. ¹¹ Li we rɛ pi yɛ isɛɛ iyɛ kapí nɛ n nyóonɛ kekále iyaa-pɔ́ toroiselɛ. Imɛnyɛ ke Ulééca usina uu yɛ nɛ kɛnyóonɛ riyíkí-i akópe pihɛɛɛ kecáa inyóonɛ wa. ¹² Lɛ nnya ke Yeesu pɔ́ kɔ kuyu iyaa-pɔ́ íwe li uú nɛ umɛnyɛ cirɛ pɔisoi akópe hɛɛɛ. ¹³ Lɛ nnya, táké kekále-i léepɔ́ táké ha u léepɔ́, tɔn uisei topori. ¹⁴ Liriyíkí rɛ ári nté kuyu má kɛɛ yé meséɛ rí we, amá kɛkɛɛ masí kepirɛ n weme kari wéési. ¹⁵ Tóké nɛ Yeesu ritiki arí nɛ meséɛ ipakarɛ siyome nɛ Ulééca inyóonɛ n wai, liasei rɛ lɛlɛ ntónóo-i n léenti lin urinyiri taáselɛ kari yé nɛ inyóonɛ u wa.

16 Amá áni kapε mewai sone ne nfanare ihεε palei, li we re inyóonse iyē mpuri yee ye ne Uléécaá risá.

17 Aní nópinéwéése m pakarelē, aní nómenécire cepise ani pimetene n we. Li we re pepεe nónnéfatenε kecáá paílē piké kó símisi lē kapi pípikεi pē n wa. Aní tíyεse piké mpóonare ne n keisi, ái kapε ne íηmopi. In íηmopi kapí ne wai, ái yé pεe nó tilaa.

18 Aní kerócaá keyóme yáasi. Tó yē te tó kefa kpaíilεnle tón kó la re tóké mpá yei isoi sone n le.

19 Ne nó welu re ani lē wa ké ncée yē ké mekeε nókenémεε pεεpó.

Nsímé tóró ne iyáhaa

20 Uléécaá yee nkínηηε te. Uyee Urópiima Yeesu, usáηsé wéése yee umenye n kóonu uú ne nkómεine teneciré weri pikpókpo kémεε yukuse. 21 Uké tíyεse nóké lē nnéi lεε umela kémεε ní nyamí wa. Uké ne Yeesu Kirisi ritiki uú ne kerómeε lεεε ne u n sá wai. Yeesu Kirisi yee mpá píyεi-pó meyóopi te. Amí.

22 Pimáρεcó, ne nó welu re ani nsímé kamí ne nní nó n ηmóópúselē yósi ne suúlu. Nsímé kekéripi ye ke kam nó wóipó. 23 Aní n nyu re pi urómáρεcó Timotee akpanii kémεε lésele. Un mekeε n tuime, né ne u ripénepó amí ne nó lóólú. 24 Aní nópinéwéése nnéi ne Uléécaá pikó nnéi yáasi. Italii pikó ye nó yáasi.

25 Uléécaá uké nónnénéi ípεelée nyíse!

Nkomine Fal Ritɛlé Sola New Testament

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛlé

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1